



le Bat a Bat

Número 1 • Juliol-agost 1994

Periòdic de la Fundació Hospital/Asil de Granollers

El nostre hospital creix

El nostre Hospital està d'obres i això és un fet poc habitual en l'actual situació socio-econòmica. Potser les obres són causa d'alguna incomoditat per als usuaris i per al propi personal, però el resultat que obtindrem quan hagin finalitzat ho compensa amb escreix. Podrem respondre a les necessitats dels nostres clients amb una capacitat i una qualitat de servei augmentades en molt. Ens hem de felicitar perquè ho hem aconseguit gràcies al bon nivell de la feina que hem fet entre tots.

El perquè de l'ampliació

L'ampliació de l'Hospital General de Granollers és un fet força excepcional, tenint en compte que en aquests moments se n'estan construint o ampliant molt pocs.

Un dels motius pels quals la Generalitat de Catalunya va aprovar la subvenció de 1.500 milions de pessetes per a l'ampliació és, sens dubte, l'increment demogràfic que en els últims anys ha tingut la comarca del Vallès Oriental, per sobre de la mitjana de Catalunya, i conseqüentment, l'increment de la demanda d'atenció sanitària en aquest sector.

Els nous espais faran possible l'adaptació a aquesta nova demanda i oferiran un nivell de comoditat als professionals més d'acord amb les seves expectatives socials i laborals.

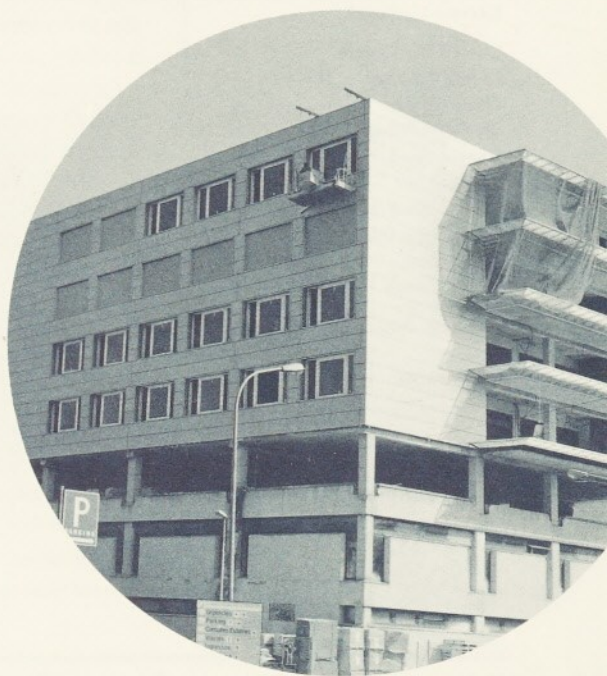
Noves instal·lacions

En la primera planta, situada sobre l'edifici d'Urgències, s'hi realitzaran:

- Una Unitat de Cures Intensives, amb una dotació de 10 llits.
- Una àrea quirúrgica, amb 4 nous quiròfans.
- Una àrea obstètrica, amb 3 sales de parts, 5 sales de dilatació i 2 sales d'exploracions.
- Una àrea d'esterilització més gran i més equipada dins el bloc quirúrgic.

A sobre d'aquesta planta, s'hi construirà una planta de reserva (segona) i 4 plantes d'hospitalització amb una dotació de 32 llits cadascuna, una part seran d'ampliació, i l'altra, de reubicació interna de llits i serveis.

En la zona de l'Hospital (afegint-hi les noves àrees) s'agruparà l'àrea de malalts aguts; és a dir, que es reubicaran en aquesta zona els llits que actualment es troben en l'edifici de l'antic Hospital (Unitat de Curta Estada) i els llits dels malalts aguts de geriatria. Amb aquests canvis s'oferirà als clients de l'Hospital un millor confort, alhora que permetrà optimitzar els recursos gràcies a una assignació més acurada dels professionals a cada unitat.



Les obres faran que el nostre Hospital millori tant per als professionals com per als clients.

En la zona de l'actual Centre Geriàtric, s'hi ubicarà l'àrea socio-sanitària, que inclourà l'actual residència d'avis i les unitats de convalescència i rehabilitació, de malalts de llarga estada, i de Cures Pal·liatives.

Tenint en compte que l'Hospital General de Granollers és hospital de referència per a tots els centres assistencials de la comarca, un cop acabades les obres els malalts que hagin de rebre cures intensives ja no hauran de ser traslladats a Barcelona.

Lliurament de les obres

Les obres d'ampliació estaran finalitzades dins el primer trimestre de 1995. Tanmateix, les obres que s'estan realitzant per a condicionar el nou bloc quirúrgic estan més avançades i aquest podria entrar en funcionament a la tardor.

Amb la realització d'aquest projecte s'iniciarà la reducció de les llistes ••• (Continua a la p. 3)

Presentació de
"de Bat a Bat" i del seu
Consell de Redacció
p. 2

10 Anys del Geriàtric:

10 anys, 10 records
Entrevista
amb el Dr. Mercadé
pp. 4, 5

Com funciona
la bugaderia
p. 6

Editorial

És una gran satisfacció per a mi poder adreçar-me des de les pàgines d'aquest nou mitjà de comunicació a tots vosaltres, professionals de la Fundació Hospital/Asil de Granollers, i a totes aquelles persones que per raons diverses tenen relació amb el nostre Hospital.

L'Hospital de Granollers viu moments importants de la seva història. Tots ho sabem. La recent aprovació dels nous estatuts de la Fundació, la realització de les obres d'ampliació i la reorganització que suposarà per a tots els professionals l'adaptació als nous espais són tres dels fets que ens ho confirmen.

L'Hospital ha d'evolucionar al ritme que ho faci la societat que l'envolta i a la qual serveix. Per afrontar aquest repte hem de millorar dia a dia la qualitat dels nostres serveis sanitaris i socio-sanitaris. És indubtable que la millora de la nostra comunicació interna i externa és cabdal per aconseguir-ho.

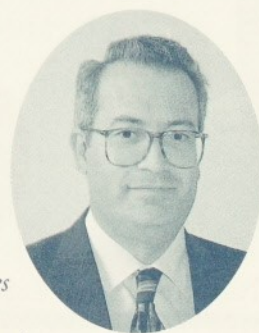
La posta en marxa d'aquest periòdic és una demostració de la voluntat que la Direcció té per dotar la nostra institució d'eines d'informació i comunicació que serveixin per millorar les nostres relacions professionals i personals internes, com també per donar a conèixer l'Hospital a l'exterior i recollir les expectatives del nostre entorn.

La comunicació és el fruit d'una voluntat personal i intransferible i no quelcom que es pugui decretar. Penso que només comunicant-nos millor entre nosaltres i amb el nostre entorn podrem aconseguir que aquest Hospital sigui el que tots volem que sigui: un Hospital que, en el seu nivell, sigui una referència a Catalunya.

Aquesta millora de la comunicació requereix un esforç individual i continuat, i entenc que perquè això sigui possible s'han de crear les condicions necessàries. Em plau dir-vos que hem començat a treballar per assolir aquest objectiu.

És tasca de tots donar vida a aquest periòdic, i per això vull encoratjar tots els professionals de l'Hospital a col·laborar obertament amb l'equip de redacció, els membres del qual felicito molt especialment per la seva feina. Fins aviat.

Camil Escánez
Director General



de Bat a Bat

Director

Camil Escánez

Redactora en Cap

Gemma Carbonell

Consell de Redacció

Carme Barbany

Quim Bosch

M. Dolors Dalmau

Consol Fusté

Maria Gurri

Marina Molins

M^a Carmen Olmo

Josep Pérez

Cristina Serra

Animació, Assessoria

i Disseny

AVALANCHE

L'equip de redacció del "de Bat a Bat"

El periòdic que avui estrenem és el periòdic de tot l'Hospital, és a dir, dels professionals, els malalts, les seves famílies, de la ciutat de Granollers, de les poblacions de l'entorn...

Tot i així, és necessari que hi hagi qui s'encarregui de coordinar tots aquests esforços.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

Tot seguit us presentem els companys que en aquesta primera etapa integren el Consell de Redacció. Veureu que existeix la voluntat de representar el màxim de col·lectius professionals del nostre Hospital. Per tal que prosperi aquesta iniciativa que hem endegat amb tanta il·lusió, t'animem a que aporteu les vostres col·laboracions, idees o suggeriments.

tiene que servir para intentar explicar algunos puntos que nos ayuden a entendernos mejor. Personalmente, lo encuentro una experiencia genial.

CONSOL FUSTÉ. Oficial Administrativa. Fa 23 anys que es mou per diferents departaments de l'Hospital. Actualment porta la Unitat d'Informació i Atenció a l'Usuari.

Crec que el periòdic és una bona iniciativa, sobretot després de molts anys de no fer-se res de similar (abans s'havia fet un Informatiu, que tothom esperava). Per la meua feina, em passo el dia amunt i avall de l'Hospital i puc conèixer inquietuds del personal dels diferents departaments que d'alguna manera es podran transmetre al periòdic.

M. DOLORS DALMAU. Diplomada en Infermeria. Treballa al Laboratori de Bioquímica. Fa 19 anys que està a l'Hospital.

La idea és molt bona sempre que la informació sigui certa i clara per als treballadors, ja que estar ben informats fa que la gent treballi amb més coherència amb l'objectiu de l'Hospital. M'agradaria que el meu paper

El nostre hospital creix (continuació)

(Ve de la p. 1) ••• d'espera, encara que de forma progressiva, ja que es preveu que es tardaran de dos a tres anys a tenir l'Hospital funcionant a ple rendiment.

A partir d'aquí, s'hauran d'adaptar les àrees centrals de Laboratori, Farmàcia i Anatomia Patològica per tal d'adequar les seves instal·lacions i espais a les noves demandes assistencials.

La realització d'una activitat més gran, tant mèdica com quirúrgica, obligarà a la remodelació de les actuals consultes externes.

Aquest serà el projecte més immediat, degut a l'increment de visites que generarà tant l'augment del nombre de clients com també el fet que cada cop més es tendeix a la Cirurgia Major Ambulatoria, és a dir, sense ingrés.

L'increment d'activitat, com també la millor utilització d'espais i circuits de treball, permetrà tendir cap a una situació d'equilibri econòmic absolutament imprescindible per a la institució.

Gemma Carbonell

Tancament de les escales

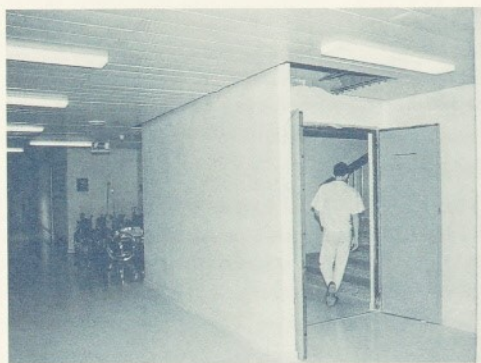
Els hospitals han d'estar preparats, per reaccionar davant un hipotètic cas d'incendi. L'evacuació, en aquests casos, és molt difícil, i cal aplicar altres mesures de seguretat.

Segons les Normes Bàsiques d'Edificació, cal que l'edifici de l'Hospital estigui sectoritzat; és a dir, que estigui dividit en sectors que es puguin tancar i d'aquesta forma aïllar la zona en què es produís l'incendi. En el cas que l'incendi es produís en una zona en la qual hi

hagués malalts, aquests serien traslladats a un altre sector.

Per evitar, per tant, la propagació de l'incendi a d'altres zones de l'hospital s'han de tancar també les escales, ja que en cas contrari farien de xemeneia i el foc s'estendria molt ràpidament. Les parets que formen el tancament de l'escala tenen una resistència al foc de 120 minuts (RF120) i les portes tallafocs que accedeixen a cada planta tenen una resistència de 60 minuts.

dBaB



En cas d'incendi, les escales han de funcionar de tallafocs.

la bastida



D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Marina Molins, Quim Bosch, Carme Barbany, Josep Pérez, Cristina Serra, M^a. Carmen Olmo, M^a. Dolors Dalmau, Consol Fusté, Maria Gurri, Gemma Carbonell

fos fer arribar al periòdic petites coses que es comenten a nivell de passadís i que servirán per millorar la informació.

MARIA GURRI. Treballa a la cuina del Geriàtric des de fa 10 anys.

Em sembla que feia falta un periòdic d'informació de l'Hospital perquè amb les obres hi ha molts punts d'informació nous. La informació però, ha de ser seriosa i no

ha de perjudicar ningú. M'agradaria que el meu paper ajudés a fer entendre a la resta del personal la feina que fem nosaltres.

CRISTINA SERRA. Diplomada en Infermeria. Quiròfan d'Urgències. Fa 5 anys que treballa a l'Hospital.

El periòdic és un repte per a tots, ja que no hi estem acostumats. Hem d'aconseguir que serveixi per millorar la comunicació a tots nivells i conèixer els problemes i aspiracions de tots els que estem relacionats amb l'Hospital.

JOSEP PÉREZ. Oficial administratiu. Fa 13 anys que treballa a l'Hospital, a Admissions d'Urgències.

El periòdic pot ser una eina comunicativa necessària per a tot el col·lectiu de l'Hospital que actualment estem tancats al nostre departament sense participar d'un projecte comú. Espero que sigui una experiència gratificant per a tots. La idea que tinc de la

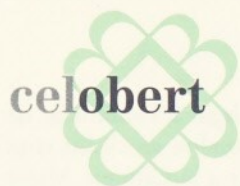
meva contribució és fer d'enllaç entre el que es viu a l'Hospital i el periòdic.

CARME BARBANY. Oficial administrativa. Té 13 anys d'experiència a l'Hospital, i actualment la podeu trobar al Departament de Compres.

Estic al periòdic perquè penso que pot ser un mitjà interessant si aconseguim que tots els qui treballem a l'Hospital ens hi vegem reflectits amb les nostres inquietuds. En la meva feina em relaciono amb molta gent, i espero que aquest fet em serveixi per aportar diferents punts de vista.

QUIM BOSCH. Metge Pediatre. Des de fa 20 anys treballa a l'Hospital.

Aquesta experiència pot ser interessant, pot ser una porta oberta, una expectativa en l'actual situació comunicativa de l'Hospital, un "camí en la matinada". El meu paper és "fer d'orella"; és a dir, traslladar els temes que afectin el personal, principalment els metges. De totes maneres el nostre paper en el periòdic no ha de ser pas expressar-hi les nostres opinions, sinó explicar-hi fets.



10 anys,
10 records

Deu anys

SRA. FRANCISCA BAENA GARCIA
Auxiliar de clínica del Centre Geriàtric des de gener de 1975

En el plano personal tengo mucha más relación con el resto del Hospital. Para todos nosotros fue un gran cambio, como salir del pueblo y pasar a la ciudad. Nos perdimos en los pasillos, los hombres entraban en las habitaciones de las mujeres y viceversa, motivando situaciones graciosas. Una de las cosas que se han perdido es un poco el trato familiar y de confianza con los abuelos.



SRA. LINA CASASSAS PRAT
Perruquera del Centre Geriàtric des del 1979

Vaig tenir una gran satisfacció en poder disposar d'un local per pentinar-hi les àvies, perquè fins aleshores utilitzàvem l'única cambra de bany de l'antic edifici. El record més entranyable va ser el primer dia d'obrir la perruqueria, que em vaig trobar l'estimada Cisca dient-me que ella seria la meua ajudanta a partir de llavors, i la Maria Verdaguer amb un bloc i un bolígraf per fer de secretària.



GNA. PILAR CASTELLANOS CUESTA
Treballa a l'Hospital des del 1964. Del 1980 al 1992 va ser Directora d'Infermeria, i des d'aleshores és Assessora de la Direcció General.

En guardo molts, bons i entranyables records. Quan es treballa amb el convenciment de millorar una cosa tan estimada com és la qualitat de vida de les persones grans, tot esforç és petit. Tinc un record especial de la dinàmica que vàrem seguir per tal de situar els avis en les noves dependències; amb quina constància aprenien a utilitzar-les, i les seves expressions d'admiració, alegria i diversió.



SR. CARLES FONT I LLOPART
President de la Fundació Adolfo Montaña Riera i membre del Patronat



de la Fundació Hospital-Asil de Granollers. En complir-se el 10è aniversari de la inauguració del Centre Geriàtric i com a president de la Fundació, em plau haver perpetuat el nom d'Adolfo Montaña Riera unit al Centre Geriàtric.

Va ser un home sempre molt preocupat per la solució de totes les activitats assistencials en benefici del seu i del nostre poble de Granollers, i en especial, d'aquells que havent treballat tota la vida, puguin ser assistits degudament en els seus darrers anys de vida.

GNA. CASILDA GALAN CALVO
Auxiliar de clínica/Responsable de la residència assistida Juliol del 1970 - agost del 1988

Un dels millors records que guardo amb afecte és la unió i la col·laboració de totes les companyes de treball i altres persones relacionades amb els ancians. Se'ls ofería un gran canvi per millorar, però tenien por de perdre la seguretat del seu espai i, sobretot la familiaritat que regnava en l'asil vell. A poc a poc, i gràcies a l'alegria amb què tots intentàvem acompanyar-los, es van anar adaptant. Desitjo que d'aquí a deu anys puguem tornar a celebrar, una dècada més, convençuts que no s'ha perdut res, sinó que continua viu l'esperit de família, gràcies a l'esforç d'uns i dels altres.



SR. JUAN M^a. MONSALVE FERNANDEZ
Director Administratiu des del 1980 fins al 1989, però treballava a l'Hospital des de l'any 1973

Desde el punto de vista de relación me obligaba cada día a mi mismo a subir al Centro Geriátrico. Mantener una relación con los abuelos era prioritario en mi agenda.



El recuerdo más emotivo, entre muchos, fue mi condición de padrino en la boda del Sr. Josep Maymó (Pitu) y la Sra. Ramona Charles, que es la única que se ha celebrado hasta hoy.

DR. GERMÀ MORLANS I MOLINA
Metge adjunt del Servei de Geriatria des del 1984. Treballa a l'Hospital des d'octubre de 1981

La Redacció d'aquesta nova revista em demana un record o una anècdota d'ara fa 10 anys, quan vàrem començar a treballar al Servei de Geriatria. Sense oblidar-me de les moltes persones que hi han passat, permeteu-me que el record en aquests moments sigui per als companys metges amb qui ara fa 10 anys vaig començar a treballar: Dra. I. Ramon, Dr. J. Rigau, Dr. S. Ariño, Dr. J. Castellsagué i Dr. X. Valls.



Com a anècdota, la primera, que va ser el comentari d'un dels primers ingressos; es tractava d'un arquitecte, exiliat republicà, que feia poc que havia retornat i que a la pregunta de quina era la valoració que feia com a arquitecte del nostre centre, em comentà que estava força bé, però que ell hi veia un inconvenient, i era que per l'orientació del llit, estava tot el dia CARA AL SOL!!!

SR. RAMON OLLER I ARGEMI
Resident del Centre Geriàtric des de juny del 1968



Tots esperàvem anar al nou edifici, ja que al vell les rajoles queien a trosos. Recordo com si fos avui el dia de la inauguració, que plovia molt i la Cisca i jo vàrem donar la benvinguda al president de la Generalitat, Sr. Jordi Pujol, i li vàrem lliurar un ram de flors entre paraigües.

SR. AGUSTÍ TRULLÀ I GALOBARDES
Gerent de la Fundació Hospital-Asil de Granollers des de l'agost del 1976 fins l'octubre del 1987



El meu millor record és haver millorat les condicions de vida dels avis que vivien a la Residència i, incrementar l'oferta de qualitat assistencial de la gent gran.

SRA. ISABEL VALLÈS I FELIU
Va començar a treballar a l'Hospital l'any 1972. Directora de la Residència d'avis fins el 1984. Des d'aleshores fins el 1987 va col·laborar amb la Direcció General

Un dels meus millors records és quan penso en el moment en què vàrem decidir començar les obres del Centre Geriàtric, tot el curs d'aquestes, amb els seus problemes i satisfaccions i, finalment poder-lo acabar, inaugurar i posar en marxa.



Encara ara, que ja no hi intervenc, a causa de la meua jubilació, ho tinc sempre a la memòria i em sembla que em pertany una mica. Deu anys han passat de pressa, però sembla ahir que el Centre Geriàtric era la meua principal motivació.

Informacions recollides per
Consol Fusté

del Geriàtric

10 anys donant arguments de vida

El setembre de 1984 s'inaugurava el Centre Geriàtric Adolfo Montañá Riera amb 40 avis residents, la majoria provinents de l'antiga Residència, i 54 llits d'hospitalització per a malalts del Servei de Geriatria. El Dr. Vicens Mercadé ja feia temps que col·laborava en l'atenció als avis i va estar darrera d'aquest projecte des del primer moment. Per això, era la persona més idònia per fer-se càrrec de la direcció del nou Servei de Geriatria, càrrec que ha desenvolupat durant aquests 10 anys.

Expliqui'ns breument quina ha estat la seva trajectòria professional fins arribar a l'HGG.

Vaig estudiar per a mestre perquè el meu pare n'era, però em va poder més la vocació de metge. L'especialitat de Medicina Interna la vaig fer a l'Hospital de Basurto, Bilbao. Vaig tornar a Granollers l'any 1976-77 i em vaig trobar amb un Hospital molt diferent en estil al que jo estava acostumat, però les esperances de futur que tenia s'han acomplert sobradament.

Quan i per què es va decidir per la geriatria?

D'això en té la culpa la Gna. Casilda que m'insistia a venir a veure els avis. Suposo que de forma imperceptible em vaig anar introduint en aquest món i que les circumstàncies pròpies de l'Hospital m'encaminaren cap aquesta decisió.

Quin és l'origen de la geriatria a l'Hospital?

El mateix nom d'Hospital-Asil ja l'apropa al que és l'àmbit de la geriatria, però la proposta d'assistència geriàtrica va sorgir l'any 1981. Es va crear una comissió de treball que va elaborar un projecte a llarg termini en què encara s'està treballant.

Sabem que el Servei de Geriatria té una àmplia experiència en treball interdisciplinari, què ens en pot dir?

En l'àmbit de la geriatria les

malalties no sols repercuteixen en el malalt, sinó també en l'entorn socio-familiar, econòmic i psicològic del pacient i dels familiars. La col·laboració amb professionals de l'àmbit de la psiquiatria i del treball social ens ha permès realitzar informes d'alta amb un diagnòstic mèdic, de funcionalitat física, social i psicològic.

Aquesta forma de treballar aplicada a la geriatria és el que es denomina valoració gerontològica.

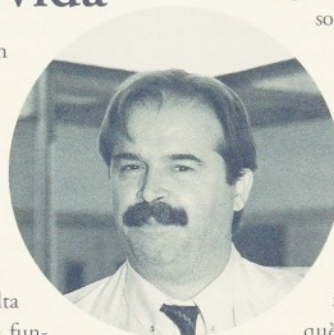
Quines són les relacions que manté el vostre servei amb altres institucions de la comarca i amb la població en general?

En aquest aspecte encara hi ha molt de terreny a guanyar.

Un servei com el nostre, que atén malalts aguts, necessita la col·laboració d'altres institucions socio-sanitàries per a completar l'assistència. Fins ara hi ha hagut poc recolzament institucional i s'ha fet difícil compartir recursos, però en el futur s'ha de treballar en aquest sentit.

Com definiria la geriatria?

Aquella disciplina mèdica que atén els aspectes de malaltia en el context i circumstàncies pròpies dels vells. Està inclosa dins d'una especialitat més àmplia, la gerontologia, que atén tots aquells aspectes (demogràfics, sociològics, biològics...) que tenen relació amb l'envelliment



Què pot fer el personal de l'Hospital i la població en general per la millora de la qualitat de vida de les persones que són a la Residència?

L'aspecte mèdic i l'assistència més bàsica ho tenen cobert. El que falta és una dinàmica que vitalitzi aquest col·lectiu. Per tant, qualsevol persona que tingui una idea per elaborar un programa que ajudi a donar arguments de vida als avis es pot adreçar a la Gna. Fina o a la Montse Ortíz.

Com s'estima més anomenar-los: avis, vells o gent gran?

M'agrada més vells. Tot i que no hi ha una paraula justa, perquè a Catalunya el terme vell no està ben considerat.

Quina és la repercussió social de la geriatria?

Una clara millora en l'atenció de la gent gran i, no només en l'aspecte mèdic. És una disciplina que procura oferir la major qualitat de vida en funció d'una determinada discapacitat.

Ens pot assenyalar els principals objectius assolits en aquests 10 anys?

Hem fet 1.200 informes d'alta cada any amb diagnòstic mèdic, funcional, psicològic i social. Se'ns ha reconegut la capacitat docent i enguany ha sortit d'aquí el primer professional via MIR de Catalunya. També hem col·laborat amb altres institucions com la Universitat, en el programa "Vida als Anys"... Hem posat en funcionament la UFISS (Unitat Funcional Interdisciplinària Sòcio-sanitària) que valora les necessitats gerontològiques dels diferents serveis de l'Hospital i que el personal mèdic i el d'infermeria ho han reconegut com un instrument eficaç.

Quins són a curt i mitjà termini els projectes del seu servei?

L'actual direcció és molt sensible a aquest tema. De seguida es desenvoluparà un centre socio-sanitari amb el reconeixement oficial de la Unitat de Convalescència, amb la implantació d'un Hospital de Dia Geriàtric i una Unitat de Cures Pal·liatives.

Entrevista coordinada per Carme Barbany

10 de curtes

1. **Quin tipus de música li agrada?**

La música clàssica.

2. **Quina és la pel·lícula de la seva vida?**

M'encanten les policiaques.

3. **Quin és l'últim llibre que ha llegit?**

Un recull d'articles d'Albert Camus que m'han colpit. Fan referència a la resistència francesa durant l'ocupació.

4. **Quin és el seu plat favorit?**

L'arròs de qualsevol manera.

5. **Practica algun esport?**

Caminar.

6. **Què o qui s'emportaria a una illa deserta?**

La meua dona.

7. **Quines aficions té?**

La música i tocar el piano, però ho considero un treball perquè demana molta dedicació.

8. **Quin és el seu color preferit?**

Els que m'ajuden a passar desapercbut. El gris, el negre...

9. **Quin és el seu signe del zodíac?**

Peixos.

10. **Digui'ns una il·lusió, un somni.**

Ser tolerant.



B!!! de guàrdia

Com funciona la bugaderia

Al nostre Hospital el Servei de Bugaderia va experimentar una important ampliació en el darrer trimestre de l'any 1991, que va permetre el rentat en la nostra bugaderia de la totalitat de la roba hospitalària. Fins aquell moment, la tasca de rentat de part de la roba (principalment llençols), la portava a terme una empresa externa contractada.

Des del principi, cada any s'ha anat evolucionant en la millora dels criteris de funcionament i d'higiene en funció de les necessitats pròpies de cada tipus de roba. De la mateixa manera s'ha procedit respecte a la qualitat laboral, instaurant un sistema de rotació de tasques que eviti la monotonia i redueixi la duresa d'algunes fases del procés. La finalitat d'aquest servei és satisfer les necessitats de roba dels malalts hospitalitzats i dels serveis assistencials. Igualment, s'encarrega de tot allò que fa referència a la uniformitat dels professionals des del moment de la compra de la roba.

Un responsable s'encarrega de la coordinació de les feines dels 14 treballadors, que es distribueixen en tres seccions:

- Zona bruta: on 3 persones que treballen en dos torns, recullen, classifiquen i renten la roba bruta.
- Zona neta: on 8 persones, també en dos torns, s'encarreguen de classificar i planxar la roba per tipus de prenes, i de distribuir-la novament.
- Llenceria - 3 persones més es dediquen a confeccionar i arreglar la roba, i entregar els uniformes al personal.

Diàriament es renten entre 1.600 i 1.800 kg. de roba de diferents tipus: de llits, àrea quirúrgica, consultes externes, sales de parts, uniformitat, cuina, niu i plàstics, en un horari de dilluns a divendres de 6 del matí a 9 de la nit i els dissabtes al matí; el dissabte a la tarda i el diumenge se n'encarrega una única persona. Per donar resposta a les necessitats que genera un hospital de les dimensions del nostre, la bugaderia disposa de 2 màquines amb capacitat per a 40 kg. de roba, 2 màquines més per a 90 kg, 2 assecadores i l'equipament que permet planxar tant la roba plana com els uniformes.

Com hem vist, la bugaderia és un món tan desconegut per a molts de nosaltres com important per al funcionament general de l'Hospital. De fet, en aquest procés s'apliquen tècniques cada vegada més

modernes que evidencien la importància real del servei. Per exemple, la creació d'un magatzem informatitzat que controla les entrades i sortides i l'estoc de roba hospitalària; l'organització de curssets per als professionals sobre tipus de rentats i desinfecció; la numeració dels uniformes de manera que se'n faciliti la classificació... Resumint, tot allò que, com a la resta de departaments, afavoreix la qualitat final de la feina i possibilita que els seus treballadors desenvolupin més còmodament la seva capacitat professional, que finalment redunda en un millor funcionament global de l'Hospital.

M^a Carmen Olmo



Els companys de la bugaderia es distribueixen les tasques per torns rotatius per tal d'evitar la monotonia de la feina.

Regles de joc i objectius del "de Bat a Bat"

Col·laborar al "de Bat a Bat" és molt senzill. Però cal tenir en compte les següents regles:

- No és un òrgan exclusiu de la direcció, de cap departament ni de cap àrea, del personal o de qualsevol col·lectiu professional de l'Hospital. És un mitjà de comunicació per a tothom.
- Tindrà una secció d'opinió lliure on cadascú pugui expressar allò que cregui oportú sempre que contempli les normes que es deriven del respecte als altres. Aquestes col·laboracions hauran d'anar sempre signades.

• Aquesta identificació de la persona o persones col·laboradores del periòdic de l'Hospital es fa extensiva a tots els articles o informacions aparegudes a les seves pàgines.

• Els articles que contenen opinions, apareguts en el periòdic de l'Hospital reflecteixen única i exclusivament l'opinió d'aquella o aquelles persones que signen la col·laboració.

• Tots els professionals de l'Hospital de Granollers poden escriure en el periòdic.

• El periòdic no és un mitjà per influir en possibles conflictes personals i/o professionals ni ser-ne generador.

• El periòdic no és l'espai adequat per tractar sobre assumptes laborals.

• El Consell de Redacció té en tot moment la voluntat

de ser imparcial i transparent en l'elaboració i selecció de les informacions.

• Els membres del Consell de Redacció no són fixos. S'establirà un sistema de rotació per facilitar la participació de tothom que hi estigui interessat.

• El Consell de Redacció selecciona els articles a publicar en funció de la línia i objectius del periòdic, i també per raons d'espai.

• És funció del Consell de Redacció decidir quines col·laboracions externes es publiquen al periòdic.

• És un periòdic intern i extern, i per això no pot anar en contra dels interessos de l'Hospital.

• L'idioma oficial del periòdic és el català. Això no suposa obligatorietat, per la qual cosa els col·laboradors

d'aquest mitjà podran fer servir l'idioma que desitgin.

• El periòdic es difon de manera nominativa i gratuïta.

Els objectius del periòdic són els següents:

• Ser el mitjà de comunicació permanent i escrit de l'Hospital de Granollers.

• Funcionar com a canal d'informació. Donar la mateixa informació, seriosa i fiable, a tots els col·laboradors al mateix temps i ser el vehicle de difusió de la imatge de l'Hospital.

• Mostrar què succeeix a l'Hospital i a la Residència i al seu entorn immediat. Informar els professionals que hi treballen sobre els objectius i projectes a mig/llarg termini, les accions

que s'hi realitzen i els resultats obtinguts, així com donar a conèixer els col·lectius que hi treballen i els serveis que ofereixen.

• Recollir les inquietuds dels clients. Saber si la línia d'actuació de l'Hospital està enfocada a facilitar la cobertura de les seves necessitats.

• Esdevenir un mitjà d'educació sanitària i de formació de la població.

• Reconèixer els progressos professionals de la gent que hi treballa.

• Fomentar el contacte entre els professionals. Potenciar l'organització d'activitats culturals i lúdiques creant una dinàmica participativa.

• Recollir els aspectes humans de les persones que hi treballen (afeccions, iniciatives extra-professionals...).

• Entretener.

semblances

La Gna. M. Dolors Sitjes i Vila ens deixa durant dos anys per anar a estudiar a Roma

La M. Dolors, adjunta a la Direcció d'Infermeria, vinculada a l'Hospital durant molts anys, ha decidit fer un parèntesi en la seva vida professional per dedicar-se, durant els propers dos anys, a cursar estudis relacionats amb la seva professió i opció de vida. Per aquest motiu hem considerat convenient tenir-hi aquesta entrevista.

Quants anys fa que ets a l'Hospital?

Des del 17 de juliol del 1970. Tenia 20 anys. Em ve d'un any per celebrar les noces de plata amb la Institució.

Eres ja infermera?

No. Vaig estudiar la carrera posteriorment, a l'Hospital Militar de Barcelona.

Quin és el balanç que fas d'aquests 24 anys?

D'entrada, puc dir que he viscut més anys

a l'Hospital que amb la meua família. Considero que tot el que he aportat en el decurs de les meves tasques i responsabilitats m'ha estat retornat amb escreix.

Haig de donar gràcies a la meua Comunitat, a la Congregació i a l'Hospital perquè, des de molt jove, em van fer confiança i em van donar responsabilitats i, en aquests anys, tant professionalment com humanament, la meua personalitat s'ha vist engrandida i enriquida.

Què et motiva per deixar-nos?

Sóc religiosa, no ho podem oblidar, i la meua opció de vida em demana més formació per continuar treballant per la salut i els malalts, però des d'un altre àmbit, dins de la mateixa infermeria, que em permeti donar-li un sentit més espiritual. Fa uns quants anys que em preocupa l'atenció religiosa als malalts. Crec que és un aspecte poc atès i penso que ara és un bon moment per iniciar aquest camí. Actualment, l'Hospital disposa d'un equip de professionals molt ben preparats i la meua



absència no ha de ser causa de cap trastorn. Crec que haig d'aprofitar l'oportunitat que em presenta la Congregació, perquè està d'acord amb els meus plantejaments.

Quin és exactament el contingut d'aquests estudis?

És una Llicenciatura en Teologia de Pastoral Sanitària. Contempla la problemàtica del malalt des de la seva dimensió social, psicològica, humana i espiritual. Què faràs després?

La meua intenció és, una vegada acabats els estudis, oferir novament els meus coneixements a l'Hospital, però l'acceptació dependrà de la línia d'actuació i dels plantejaments que, en el seu dia, l'Hospital tingui formulats.

Desitgem que en aquesta nova etapa que la M. Dolors inicia trobi resposta a les seves inquietuds, i tots esperem tornar-la a tenir entre nosaltres d'aquí a dos anys.

Marina Molins

la farmaciola

Al bany és un bon lloc. A casa la tenim a l'armari del bany. N'ocupa una part; només un costat i, quan la necessites, és fàcilment assequible. Però, ni poc ni massa. Sovint hi ha nens, quitxalla a la casa i si la farmaciola fos massa accessible, hi podria haver un gran trastorn. Per això, és recomanable que quedi alta, que la porta ajusti fort i bé, i, si molt em forceu, que tingui baldó o pany.

S'ha de vigilar molt. Hem de tenir cura que el nen no hi arribi, perquè ens podria donar un gran disgust. Suposo que tindrem ocasió de parlar-ne de les intoxicacions.

Hi pots trobar de tot: gases, esparadrap, xarops, dragees, xeringues, agulles, ampolla d'esperit de vi o d'aigua oxigenada, alguna tintura de iode o algun altre antisèptic... I tisores i condons i tallaungles i fins i tot coses que no hi haurien de ser, com col·lutoris i pasta dentífrica. Hi ha força coses, a la farmaciola!

La farmaciola, la tenim al bany, a casa. Perquè la tinguis a l'abast quan et dutes, quan et rentes, a l'hora d'anar a dormir, si t'ha sortit una butllofa als dits del peu; si, de suar t'has esborronat les aixelles o l'entreuix o ... ves a saber! Hi ha múltiples circumstàncies que fan de la farmaciola una eina convenient i benvinguda: I aquí, en un periòdic d'hospital, potser també hi ha de ser, encara que sigui darrera la

porta i en un racó no massa accessible, perquè no s'hi facin mal els nens. Si no, com ens ho fariem si se'ns entrevesés una paraula o se'ns clavés una aresta d'una espina amb la carta de tal senyor o qui sap què?

Ara mateix, tinc les mans plenes d'idees i ganes de tenir-ne una de farmaciola, però que sigui una mica especial, una mica diferent: que hi guardi esparadraps i medicines i que a més a més comuniqui; que connecti amb tots vosaltres. Perquè no hem d'oblidar que és LA FARMACIOLA del periòdic.

I és clar, el bany és petit i no hi ha espai per més d'un. Surto jo i podrà entrar el Dr. Joaquim Rigau, de la Unitat de l'Aparell Digestiu i Fetge de l'Hospital, qui en el proper número ens parlarà del restrenyiment i li deixarem tot el temps i l'espai necessaris.

Quim Bosch

l'agenda

Comiat per jubilació de dos companys d'hostaleria

Aprofitem aquest primer número del nostre periòdic per fer ressó del recent comiat de dos companys que han estat entre nosaltres durant molts anys. Isabel Fernández Ruiz es va jubilar el 30 de juny passat després d'haver estat treballant de cosidora des del mes de febrer de l'any 1978. Juan José García Rivera es va jubilar el dia 7 de juny. Des del setembre del 1976 treballava a la bugaderia de l'Hospital. A tots dos: molta sort i gràcies per la vostra feina.



l'hospitalari

Agraïment

8 de juny de 1994

Des que el 29/10/93 ingressàrem el nostre fill Daniel Arráez Pérez a l'Hospital, ha passat ja molt de temps. Però això no ha esborrat de nosaltres, els seus pares, el que vàrem passar llavors.

El nostre fill va tenir un debut diabètic i el 29 d'octubre al vespre va donar 675 de glucèmia, cosa que lògicament ens va fer patir molt, fins a pensar si estava en greu perill la seva vida.

A urgències li aplicaren ràpidament insulina fins a aconseguir l'equilibri. Se'l quedaren ingressat a l'Hospital deu dies, durant els quals seguïrem el seu restabliment.

Pensàrem que ja havia passat el pitjor, i de fet era així, però la por es va apoderar del nostre cos quan vàrem veure que ja sortia, que que-

dava a la nostra cura, sobretot al seu autocontrol.

Fins aquí la primera etapa. I vull fer justícia donant les gràcies a tot el personal d'urgències i, després el de la planta, per les seves atencions, tant professionals com humanes.

En sortir en Daniel, marxàvem amb totes les explicacions que ens havia donat la Maria Vila, Diplomada en Infermeria. Pensàvem que no podríem assolir tantes recomanacions i detalls respecte a l'alimentació i al comportament del nostre fill davant les diferents situacions en què es podia trobar.

No va ésser així. A poc a poc va desaparèixer la por a les complicacions possibles ja que no n'hi hagué. La Maria ens va anar donant hora periòdicament i ens va anar orientant.

Què vull dir amb tot això, que vostès no sàpiguen millor que jo? Doncs, molt senzill:

- Ningú no es pot fer càrrec del que sofreixen els pares pels fills fins que ho passen, i en un cas com aquest, es viu molta angoixa. Doncs bé, les paraules, la paciència, les explicacions repetides, l'ànim i la tranquil·litat rebudes de la Maria Vila i de la Dra. Yetano, que el va seguir des del principi, van fer possible que nosaltres acceptéssim la malaltia del nostre fill amb resignació i perdéssim dia a dia l'angoixa que teníem.

- Penso, sens dubte, que la forma d'enfocar-ho tot va influir en gran manera també perquè el nostre fill, encara que rebel a la infermeria, l'acceptés pas a pas sense enfonsar-se, com podia haver passat.

Ha continuat estudiant. Ha acabat el BUP. S'encamina cap a d'altres estudis. El veiem feliç i content. Surt més que abans. S'ha engraiat. Pràcticament el veiem igual que abans. Què podem demanar ara?

Escriure més seria fer-nos pesats. Però, tot això era necessari i de justícia.

Felicitats al Centre Hospitalari!
Felicitats al seu personal!

Totes les felicitats i el nostre agraïment més profund a la Maria Vila i a la Dra. Yetano!!

Si us plau, que mai no desaparegui un ajut així per als diabètics i per a tots aquells que ho puguin necessitar. No sabeu el bé que feu.

Rebeu una cordial salutació de part nostra i del nostre fill.
Gràcies de tot cor!!

Roger i Glòria

P.D. Ens agradaria que aquestes felicitacions les fessiu arribar, amb tota la força, a tots aquells que se les han ben merecudes.

Un altre cop, gràcies.

les golfes

En aquesta secció es tracta de jugar, per tant, us proposem un joc. Sortejaem un llibre entre tots els encertants de cadascun dels passatempes. Si en desxifreu un, dos o tots tres, dipositeu la solució a la bústia que trobareu al costat de la Unitat d'Informació i Atenció a l'Usuari. Per participar en la resolució dels mots encreuats, envieu-nos una fotocòpia del requadre complet; per participar en l'escudella barrejada, ens faciliteu una llista per ordre alfabètic dels companys que hi apareixen i, en el cas de la targeta de visita, ens adreueu el nom correcte del company que hi ha camuflat en forma de senyora italiana. Les solucions i el nom dels guanyadors es publicaran al número següent.

Escudella barrejada.

Número 1

Del dret, del revés, recte i de través, podeu trobar 20 companys de treball.

J O A Q U I M S A N C H E Z A E
O D C N J O A N C O S T A R L L
S E A A G A N N A R O C A S O E
E L R J R E O A I O N L N I S N
P B M U U L L O N T O O C H A A
M O E L O I E S R N V T C O I V
A R N A P O A S E A R A E N L I
R O L N A S S R P R S O N D A L
I L O A N D O L A A R I T A S L
A O Z U N M E A M T R A M I O A
I N A J A U C I M E O D N S R N
B A N S N E N T I R S N O O R N
A M O A R O S A S U B I R A S E
Ñ R M O T I N A B L A N C O N V
E T I N A H C R A M N O M A R A
Z L A L L U S A G A S E R E T O

Targeta falsa

Número 1

Sembla una senyora italiana però... és un senyor d'aquí.

NORMA VASANO MELONO

Mots encreuats

Número 1

Horizontals: 1. En Pavarotti mai no hi canta, així.- 2. El qui està encarregat d'administrar en certs establiments. Cadascú ho és a casa seva.- 3. Ploricó. Establiment especialitzat en la venda a l'engròs.- 4. Es tan escàs que no arriba ni a minso. Amb una G es podria beure. Correntment precedeix el mòbil.- 5. Encara n'hi ha que el gaudeixin. Ensinistrat al treball. No passa mai per la Gran Via, sempre per la Diagonal.- 6. Val més allargar-la que alçar-la. (Al rev.) Congestió perifèrica.- 7. Vocal. N'hi ha de blancs, de grisos i de negres, però els més bonics són els mandarins. Seca.- 8. Quan és de manovella, transforma el moviment rectilini alternatiu en circular continu (us ajudarà saber que pot ser viceversa). Una amiga italiana. Consonant.- 9. (Al rev.) Aspelles. Vocals.- 10. Pobra Cesca! Litigi. El ribonucleic.- 11. Mató immenjable. Fas la teva caseta. Es molt perillós quan al darrera hi porta un home anglès.- 12. Falta la muda per un tennista francès. Gos que no pot lladrar. Maquinar.- 13. Punta acerada de la rella de l'arada. Vocal. En Sòcrates ho era molt.- 14. Sovint és causada per un Clostridium (dues paraules).

Verticals: 1. Tumor del teixit connectiu. (Al rev.) Mascles de les oques. El de la plata.- 2. Relativa a l'eco. La part més prominent de l'anca.- 3. Obra cabdal de Bernat Metge. (Al rev.) Primer dia de l'antic calendari lunar.- 4. Matafaluga. (Al rev, i precedit de la preposició a) Amb intenció i coneixement.- 5. N'hem tingut ja massa a Catalunya. Argolla. El negre és líquid.- 6. Gairebé mil. (Al rev.) Estripa. I ca! Vocal.- 7. Consonant. Mimes molt malament. Persona que segueix les petjades d'una altra, especialment en matèria d'arts, filosofia o ciències.- 8. Aborigen de Xile. Ciutat de Provença. Vocal.- 9 Membre d'una corporació elegit per presidir-la. Contracció involuntària, intensa i dolorosa que sobrevé de manera transitòria en un múscul o grup muscular de fibra estriada (pl). Immonoglobulina.- 10. La iaia ens ha perdut. Forma del verb. Ventet suau.- 11. De la natura d'un metall. Davant dels contres.- 12. Erzibada. (Al rev.) Exclamació de sorpresa.- 13. Relatiu a l'intel·lecte. Abaixis.- 14. Consonant. Massa carnosa que es desenvolupa en l'úter amb aparença d'embaràs. Una de balear.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														

Marina Molins